
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være Innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Til vår Konge på 60-årsdagen. — „Den katolske kirkes særlige opgaver i nutiden”. — St. Dominikus' kallelse. — Vatikanbyen. — Bokanmeldelse av Sigrid Undset. — Den katolske kirke og de landflyktige. — Kirke og teater — Svenske helgenlegender. — Kirken kaller — Herhjemme og derute. — Post festum.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO — TELEFON 25287

*„St. Olav“ — de norske katolikkers presseorgan — tillater sig i anledning
Hans Majestet Kongens 60-årsdag
å fremføre sine ærbodigste lykkønskninger.*

Til vår Konge

på 60-årsdagen.

*Der var høitid hin høstmorgen kolde,
da du kom under Danebrogs ly.*

*Der var fest over Akershus volde,
hvor kanonene tordnet mot sky.*

*Med fanfarer og festjubelbrimmel
du blev hilset fra brygge og strand.
og mot høstdagens skytunge himmel
soulmet rødmende flagg over land.*

*I de uværsforjettende dage,
da vårt land måtte ordne sitt bo,
du var rede fra hjemmet å drage,
og du brente av tillit og tro
på at Norge, det nyreiste, frie,
skulde ride hver stormbygge av,
og du valgte til døden å vie
all din dåd for dets hellige krav*

*Men da stormen stilnet i Norden,
der lå sol over tindrende sne,
og den siste hendøende torden
svant hen over jøkel og bre —
å, da var du alt knyttet til folket
med så sterke og hellige bånd
at hvert klingende kongeord tolket
du bar preg av vårt sinn og vår ånd.*

*Måtte Gud signe vandel og veie
at du ennu i gavnrike år
må få nåden og lykken i eie
og få dele vårt tarv, våre kår!
Gjør, o Herre, vår eldgamle krone
til en ærens og vonenes krans,
la kong Olav den helliges trone
bære nådens og minnenes glans!*

R. Kjelstrup.

„Den katolske kirkes særlige opgaver i nutiden.”

I siste hefte av «Fritt Ord» har pater Lutz, O. P. skrevet en artikkel om dette emne som vi innstendig henstiller til våre lesere å gjøre bekjentskap med. Man vil ikke angre på det.

Forfatteren innleder med å fastslå at den katolske Kirke er den religiøst organiserte menneskehet, og at den «har en misjon, som evig er den samme, nemlig å være det miljø hvor menneskene møter Kristus og med Kristus lever i Gud.» Han går derfra over til å påpeke de særlige opgaver, som Kirken har å røkte ved siden av sin evige misjon, og han sammenfatter de betydeligste av dem i Evangeliets ord: «Fred på jorden», idet han belyser denne tanke som den gir sig utslag i det *sociale, internasjonale og religiøse liv*. Det som gjør hans artikkel så verdifull er imidlertid

dens dobbelttone: samtidig med at den lærde pater fremsetter Kirkens lære, tegner han et idealbillede av det personlige liv, slik som det burde arte sig for oss i vår tilværelse som privatmenneske, som samfundsborger og som kristen. Han påpeker de store lover, de store retningslinjer for oss alle i våre mellommenneskelige forhold og i vårt forhold til Gud. Med denne innstilling må hans artikkel leses, fordi Kirken jo ikke er et begrep, en abstraksjon, men det konkreteste av alt: Du og jeg — vi — forenet i Gud. Forenet i godheten og kjærligheten, alltid på vei mot sannheten innad og utad i pakt med «det levende Guds ord». Om hvorledes Kirken realiserer dette i sine jordiske opgaver forteller pater Lutz.

På det sociale livs område løfter den i kraft av

kjærlighetens ene store bud Guds ti bud op for menneskeheten som Moses gjorde det, og utrettelig fører den tidens barn videre og videre gjennom det moderne hedenskaps ørken, ustanselig slår den vann av klippen til vederkvegelse for de trette og lidende — saktmodig og ydmyk vredes den ikke, selv om den ser den ville, sanseløse dans om gullkalven, ti som Kristi mystiske legeme ber den: «Fader, forlat dem --» og arbeider i lyset av pinseilden uten ophør for den sociale fornyelse av samfunnsånden ved å kalle oss til liv i kirkehuset, til familie i hjemmet, til undervisning i skolene, til forståelsesfullhet på arbeidsplassene, til renhet i kunsten.

Og den innskrenker ikke sitt arbeide til en enkelt nasjon, et enkelt land — ingen grenser stanser den, hvor høit den så enn respekterer det nasjonale i folkenes liv i likhet med sin respekt for det personlige i enkeltmannsliv. Men som det personlige aldri må stenge et menneske inne i dets eget selv — så må det nasjonale aldri bli et fengsel, en særinteresse. Tjener en særinteresse positivt, tjener den felles verdier, er den berettiget, men aldri hvis *dens* vekt betyr noget negativt for *andres* fremgang og lykke. Et dypt og tankevekkende avsnitt av artikkelen handler om krig og pointerer, at den eneste tillatte krig er den som går ut på å beskytte det svake og hjelpeløse, når det angripes. Stater — som vi privatpersoner — har lov og plikt til å forsvare når noget som er hellig og dyrebart og som ikke kan forsvare sig selv, angripes — men alle har vi godt av å minnes om, som pater Lutz gjør det, at «krigen skal avblåses når den ved å fortsettes vilde bringe større verdier i fare enn de der forsvares.» Det er Kirkens opgave å fremholde for mennesker, at det «å elske sine fiender» vil først og fremst si: aldri å medvirke til at de tar en større skyld på sig enn de i sin uvidenhet har anelse om. Da å ofre sin egen mening og slutte fred er «å miste sitt liv for å finne det.» En Kristi efterfølgelse.

Kloke ord skriver pater Lutz om «Nasjonenes Forbund», idet han viser hvorledes idéen om den politisk organiserte menneskehet mulig er ny for samtiden, men ikke for den katolske morallære.

Og endelig kommer han til sist inn på den religiøse fred. Tross at den katolske Kirke høiakter de enhetsbestrebelsers som de økumeniske møter i Stockholm og Lausanne er et uttrykk for, så kan den aldri gå med på å adoptere en etikk som religion, hvis prinsipp er eventyrets «hugg en hæl og klipp en tå» på sannheten så den blir passelig for alle. Sannheten er for den heller ingen synthese som kan bygges op av mange meninger. Sannheten er *en*, nemlig han som sa om sig selv: *Jeg er sannheten!* Den er en substans som ikke efter behag av mennesker lar sig dele op i mange små partikler.

«Du er Kristus, den levende Guds sønn —». Peterskirken viker ikke en tomme fra den bekjennelse som er erkjennelse og det fundamentale for *kristendommen*. I denne bekjennelses livsstyrkende kraft bærer den, veileder den, opplyser den og kaller i bønn og soning på sine landflyktige barn ute og hjemme — den var-

mer, lindrer, trøster, støtter «som i himmelen så og på jorden.» Dens fred er den aktive elskende fred som ikke *kjøper* sig fred, men ofrer sig til freden fordi «Kristi kjærlighet nøder oss.»

Med sin grunnfestede viden underbygger og dokumenterer pater Lutz sin interessante artikkel med bestemte fakta, og vi må være redaksjonen av «Fritt Ord» takknemmelig for at den har gitt anledning til fremkomsten av denne klare, nøkterne og intelligente redegjørelse. E.

St. Dominikus' kallelse.

Det var i begynnelsen av det 12. århundre, omkring året 1204. To spanske geistlige, ledsaget av en eskorte, — det var skikk på den tid og det var nødvendig på grunn av landeveisrøverne — vandret langs Nordtysklands veier. De reiste sydover. De kom fra et fjernt land, sansynligvis Danmark. Hvorfor hadde de foretatt denne lange reise? Hvorfor hadde denne biskop forlatt sitt bispedømme og denne kannik sitt kloster? (Kannik d. v. s. en geistlig som høitidelig fremsier det kirkelige officium i en domkirke. Noen av disse lever som munk i et kloster.) Det var en diplomatisk misjon som hadde fått både biskopen og kanniken til å dra ut av den lille by Osma. Sønn til kongen av Kastilien, Alfons VIII, skulde anholde om en dansk prinsesses hånd og biskopen hadde fått i oppdrag å overbringe andragendet. Men prinsessen var i mellomtiden død og misjonen derved avsluttet. I stedet for å vende direkte tilbake til Spania rettet imidlertid biskopen og kanniken — Diego og Dominikus — sine skritt mot Rom. Ti en drøm optok deres tanker. Der oppe i de nordiske land hadde de hørt om hedenske folkeslag som ennå bebodde Nordøst-Europa. De drømte om å bringe disse folk det glade budskap, selv om det skulde koste deres liv. Men Pavens tillatelse var nødvendig dertil.

Paven, den virksomme og temmelig bydende Innocens III, tok med godhet imot en biskop som Diego, hvis dyd og iver ikke var ham ukjent. Men nettop fordi Diego hadde utrettet et så fruktbart arbeide, svarte Paven at han ikke kunde gjøre noget bedre enn å fortsette sin biskoppelige gjerning. Han skulde vende tilbake til Osma.

De to reisende rettet derfor igjen sine skritt mot Nord-Italia og Frankrike. Diego tok imidlertid en omvei til det berømte kloster Citeaux, hvor den hellige Bernhards dyder ennå var levende i alles erindring. Han blev så grepet av den dype fromhet som hersket der, at han bad om å få bære Cisterciensenes hvite ordensdrakt og tok med sig nogen munk da han igjen reiste sydover.

Syd-Frankrike var den gang bebodd av et stort antall heretikere, de såkalte Albigensere. Dette kjetteri var en fornyelse av det gamle kjetteri som den hellige Augustinus selv var falt i og derefter så ivrig hadde

motarbeidet: Manikeismen. Ifølge denne lære var verden skapt av to motsatte prinsipper: det gode og det onde. Legemet og alle materielle vesener var det ondes verk, og derfor forbød kjetterne ekteskapet for heretikernes førere, de såkalte «fullkomne». For de almindelige troende var det tillatt, men de skulde ved alle mulige midler undgå å få barn. Albigenserne godkjente i nogen tilfeller selvmord. De fordømte Kirken, autoriteten, alle sakramentene, til og med dåpen og alle gudsdyrkelsens ytre tegn, til og med korset. De forbød å avlegge ed og nektet staten retten til å straffe.

Det er lett å innse at en sådan lære undergravet ikke bare religionens, men også samfundets og familiens grunnlag. Disse heretikere var tallrike både i Syd-Frankrike og Italia. Det var altså ikke første gang at Dominikus kom i berøring med dem: en personlig erindring har sikkert på en særlig måte rørt hans hjerte, idet han nærmet sig Toulouses fruktbare og solbeskinte provins. Da han nemlig for første gang hadde gjennomreist den store by, hadde han gjestet en heretiker. Grepet av medlidenhet med hans villfarelse hadde Dominikus brukt hele sin veltalenhet og kjærlighet i en diskusjon til langt ut på natten, og da solen stod op var heretikeren kommet tilbake til den sanne tros lys.

Besjelet av en glødende trosiver ankom Diego og Dominikus til Montpellier. Der traff de en mengde geistlige, især munk, som arbeidet på å omvende albigenserne. Men de hadde ikke kunnet utrette meget og de var motløse. De var nok ivrige og fromme, men deres fremgangsmåte var feilaktig: de gikk frem ad autoritetens vei og deres levemåte var altfor aristokratisk.

Dominikus forstod øieblikkelig dette, og Guds ånd gjorde det klart for ham ad hvilken vei han skulde gå frem. «Dere er kommet,» sa han til disse geistlige, «for å forkynne Evangeliet for heretikerne med pomp og prakt, med et strålende og kostbart følge av hester og tjenere. Det er ikke slik, brødre, det er ikke slik man bør bære sig ad. Med ord alene er det sikkert umulig å omvende disse mennesker, som bare setter pris på eksemplene. Se, kjetteriets forkjempere optrer i fattigdom og streng avholdenhet og vinner derved de enfoldige sjeler. Ved derimot å utstille eders rikdommer, vil dere bygge litet op, ødelegge meget og ikke overbevise nogen. Driv en nagel ut med en annen nagel!»

Dominikus gav selv eksemplet, Diego fulgte ham og avskjediget sitt følge og andre gjorde det samme. Dominikus preket både ved ord og gjerninger og nogen måneder senere — den 17. november 1206 — godkjente Paven dette arbeide. Dominikus hadde funnet sin vei.

A. M. Alby, O. P.

Vatikanbyen.

Hs. Hl. Pave Pius XI har mottatt hs. Høiærværdighet biskop Mangers i privat audiens. Biskopen reiser 5. august tilbake til Luxemburg.

Bokanmeldelse

av Sigrød Andset.

The Golden Legend Overseas. Ed. by Maurice Vaussard. (Burns Oates & Washbourne Ltd.) London 1932.

Boken foreligger ogsaa paa fransk, «La Légende Dorée au-delà des Mers», utkommet hos Bernard Grasset, Paris — om nogen foretrekker at læse den paa det sprog den oprindelig er skrevet i, men den engelske utgave vil kanskje falde mest letlæst for de fleste her hjemme.

En række kjendte franske forfattere, hvorimellem er navner som Henri Ghéon, Emile Baumann, Georges Goyau og René Schwob har skrevet korte biografier av martyrer og helte fra missionslandene. Det er en broket samling billeder av religiøst liv og heroisk tro fra snart sagt alle land og folkeslag som den katolske Kirkes missionærer har trængt frem til. Her er beretningen om Kateri Tekakwitha, irokeserpiken hvis kanonisationsproce nu paagaar, den abyssinske Lazarist B. Ghebre Michael, araberpiken Marie Baouardi, hvis liv som karmeliternonne i Pau i Frankrike, i Mangalore i Indien, og tilslut i Bethlehem, hvor hun døde 1878, er den selsomste historie om fristelser og djævlevisioner, fremsynthet, ekstaser og et sødt, naturlig og livsglad væsen og arbeidsom fromhet under de uhyggeligste lidelser og mest uhverdagslige forhold.

Der er fængslende skildring av catholicismen paa Korea — i et besynderlig litet vindende, uskjønt, tilsynelatende litet følsomt folk, hvortil katolske bøker utgit av missionen i Kina og paa kinesisk, hadde funnet vei. Det var ut fra en rent forstandsmæssig interesse for catholicismen at endel dannede koreanere sendte bud til missionen i Kina og bad om at faa lærere til sit land. For de menigheter som dannet sig paa Korea syntes religionen mest at være en forstandssak — men de fulgte med den mest fuldkomne og renhertede lojalitet Kristi bud og raad, fordi de rent intellektuelt hadde erkjent Hans ret til at byde og raade over menneskene, og de koreanske martyrer, baade mænd og kvinder, gikk i døden for sin tro med det blankeste, mandige mod. Med fortellingen om Ceylons apostel, Fader Joseph Vaz, er vi i et rent forskjellig aandelig klima. Fader Vaz var hindu, født katolik av en av de brahmanfamilier som i sin tid var blit vundet for Troen av jesuitermissionen i Goa. Der er en uendelig sødme og poesi over alt som fortælles om denne blide og energiske mand og hans medarbeidere i apostolatet — næsten alle katolske brahmaner — som elsket Gud i alt skapt, mennesker, dyr og blomster, naturens skjønnhet og dens vilde vælde, som minder om St. Franciskus og hans første disipler. Og side om side med disse ytterlig forfinede, følsomme mænds uopslitelige offervilje staar den naive fromhet og det enkle martyrmot hos de toogtyve Ugandanegre som led døden i 1886, og indianer-martyrerne fra Mexico og Paraguay. De annamitiske katolikere var

efter hele sit naturel anlagt for mystisk kontemplation, men døden mødte de like heroisk som de intellektuelle koreanere og japanere — og ingen kristne jomfruers martyrdød er vel mere hjertegripende skjønn og frygtelig end de de fine smaa orientalske porcellænfigurers — klædt i sine fineste gulbroderte silkedragter, i venstre haand viften som de førte med smaa graciøse, flagrende bevægelser, slik skikk og bruk fordrer at velopdragne unge damer gjør, naar de er ute mellem folk, med høire haand gjørende korsets tegn, trippet de kristne annamittiske unge piker mot vilde elefanter i arenaen og mot bødlerne som ventet med kniver og gloende jern. Stillet ansigt til ansigt med likene av sine brødre og søstre smilte de blidt — de var rede til at følge efter. — Mot annamitternes stilfærdige ekstase og smilende stilhet under alle stormer virker de kinesiske martyrs moralske alvor og hverdagslige verdighet dobbelt gripende — enten en læser beretningen om opiumsrøkeren Markus Ki's kamp mot den last, han laa under for, indtil valget mellem fornegtelsen av Kristus eller martyrdøden fridde ham ut av en ulitelig konflikt, — han blev tilbudt livet, hvis han bare vilde *late* som han fornegtet, men svarte sagtmodig: «Kan man *late* som man fornægter sin Far?», eller om den sekstenaarige Maria Meng, som roper til boksernes bødler: «Min far og min mor har ikke avlet mig for at jeg skulde leve uten maal. Tillat at jeg kaster mig to ganger til jorden til ære for deres minde, før jeg dør.»

En Tro, ett Haab, en Kjærlighet — en og samme lære, samme dogmer, samme krav og samme gaver og folk fra al verdens himmelstrøk, av alle racer. Ett og samme lys, speilende sig i utallige og forskjelligeartede sind — og overfor disse beretninger av øienvidner om andre racers taknemlighet for skatten som vi fik lov til at nyte av først, og deres helhjertede troskap mot en Aapenbaring som vi har kjendt saa længe, saa vi ofte møter den med fræk eller stupid mangel paa undren og mangel paa varme, — hvem tør tale om overlegne og underlegne racer? Ikke vi burde gjøre det, og Gud ske lov, vi vet, der er ialfald inden den katholske Kirke mænd og kvinder som aldrig har gjort det, og der har alltid været mænd og kvinder som ved Guds naade har gaat fri fra racehovmodets og den menneskeættende nationalismes hæslige synder. Vaussards samlerverk er en god motgift mot syken og fortjener at bli kjendt og læst av den grund — bortset fra at det er spændende og gripende læsning.

Den katolske Kirke og de landflyktige.

(Efter Fr. Aug. Delorme, O. P.)

I disse dager hvor prosessen mot president Doumers morder er foregått har nedenstående en særlig interesse og sitt særlige bud til oss alle:

Ophavsmannen til det attentat som har kostet republikkens president livet er en landflyktig russer. Det

er all sannsynlighet for at det liv som han har ført siden han måtte forlate sitt land, de forskjellige levebrød som han har forsøkt forgjeves å ernære sig ved, de fantastiske projekter som har herjet hans hjerne og alle de lidelser, som han har gjennomgått, har forstyrret hans mentalitet og gjort ham enten unormal eller vel snarere anormal. Om hans ansvarlighet må lægene uttale sig — men det er sikkert, at det er ikke lett å beholde sin fulle sinnslukevekt når man som han må leve i et fremmed land, alltid føle sig som en mindreverdige person, uten hjelp eller støtte av nogen slags.

Det er vanskelig å uttale sig almengyldig om alle de fremmede som blir nødt til av en eller annen grunn å forlate sitt land og slå sig ned i andres. Men det står helt klart for alle tenkende og medfølende mennesker at man ikke på langt nær ofrer de *politiske* landflyktiges problem tilstrekkelig oppmerksomhet. Når man er så lykkelig å leve i sitt eget land, kan man vanskelig forestille sig, hvor sterk den moralske innflytelse er som det *nasjonale* liv utøver på det *individuelle*. Ta en mann bort fra sitt land, anbring ham i et fremmed, og han vil næsten alltid synke, fordi han blir isolert. Lever han sammen med sin familie kan han selvfølgelig lettere motstå den motløshet og de fristelser som vil komme over ham. Men dersom han på grunn av omstendighetenes makt er nødt til å bryte alle bånd som knytter ham til hans kjære, og dersom han ikke i det fremmede land finner landsmenn som vil hjelpe og støtte ham, vil han før eller senere komme til å føle sig som en utstøtt, bli et bytte for lediggangens mange fristelser, for fortvilelse, for dårlige rådgivere som kan få ham med på slette steder og på lyssky handlinger — kort sagt: han er fortapt!

I våre dager er denne situasjon særlig tilspisset da de politiske landflyktige oversvømmer landene, hvor de finner en gjestfrihet som dog ifølge sakens natur ikke kan gå så langt som til å skaffe dem arbeide, da levevilkårene i forveien kan være strenge nok for landets egne barn. Utstøtte og uten håp om hjelp av sine egne og illesett av de, blandt hvilke de bor — er det underlig at disse stakkarer, som ofte heller enn gjerne vil leve et hederlig liv som de gjorde før i tiden, nu føler sig ulykkeligere enn forbryterne og næsten kan suggeres inn i forbrytelsen selv? De fleste av disse politiske landsforviste er jo mennesker som har kjent «bedre dager», som alltid har levet i aktede og respekterte kår — ofte lærde mennesker, studerte med høie universitetsgrader, ofte fordums rikmenn, ofte adelige — kort sagt, de er mennesker som har kunnet tillate sig å ha fornødenheter og tilfredsstille dem, og som derfor har vanskelig for nu å måtte gi avkall på alt det som for dem har gitt livet verd.

Og dessuten føler de sig på gyngende grunn og lever i en stadig uvisshet som ødelegger deres nervesystem. De kan utvises med 24 timers varsel, de føler sig omgitt av fiender på alle kanter, de må bo helt anderledes og leve ganske anderledes enn hvad de er vant med, og det verste: de mangler penger til å kunne gi sine barn den fornødne utdannelse. Disse barn

lider allerede i skolen umenneskelig ved å være som rare dyr blandt kameratene og ved å betraktes som undermålere av lærerne, fordi de har vanskelig for å følge med i timene og lære leksene på et språk som ikke tales i hjemmet.

Vel — de sterke og de energiske kan overvinne alle disse vanskeligheter, og gå gjennom ildprøven uten å ta skade av den — men de svake, de sykelige, de synkende taper alt mot, og når så fortvilelsen herjer deres sinn og fristelsene hvisker i deres ører, er de et lett bytte for alt ondt. Der finnes millioner av disse i alle Europas land, og vår moderne civilisasjon som er så stolt av alle de goder som den har bragt menneskeheden, forsøker ikke engang å lindre disse menneskers nød og arbeider ikke engang på å råde bot på deres lidelser.

For disse stakkarers elendighet er hovedsakelig av moralsk natur. Det som først og fremst mangler dem er den beskyttende ramme om person og familie, som et fedreland avgir. Fedrelandet har støttet dem ut — familien er oppløst og de selv føler sig ubrukbare i verden. Hvem skal støtte dem ved å gi dem den hjemmefølelse som de trenger så sårt?

En katolsk landflyktig sa en dag til mig: «Jeg føler mig ikke ulykkelig — for jeg har jo Kirken!»

Aldri har jeg så intenst som i det øieblikk følt hvor forferdelig en forbrytelse alle de har begått, som har sønderrevet den ophøiede enhet, som Frelseren selv har grunnlagt på jorden, og som har begrenset religionens samfund til å omfatte de enkelte jordiske fedreland! — Å omskape den kristne Kirke til en samling nasjonale kirker er å mishandle den og å forsøke på å dra den ned til å delta i de nasjonale feiltrin. Det er lykkes desverre ofte nok: hvor mange russere er ikke utstøtt av kirken samtidig med at han blev forstøtt av sitt land? Fra den venter ham ingen støtte, ingen hjelp.

Det er ikke et tomt ord, når vi kaller den katolske Kirke for Moderkirken — den er virkelig en mor som aldri forlater sine barn, men følger med dem over alt hvor de så enn ferdes, og forener dem i kjærlighetens bånd. Høit hevet over alle jordiske grenseskjell blir den urokkelig, hvor alt annet vakler og forsvinner — alltid parat til å hjelpe og støtte de som tror på henne og har tillit til henne. Over alt hvor der finnes en katolsk kirkebygning — uansett hvilken nasjon det så enn er, så er Kirkens barn *hjemme* — virkelig hjemme i sine brødres krets og kan delta i den samme gudstjeneste som de andre: «Her er ikke jøder og ikke grekere og ikke slaver — kun frie menn.»

Oftentimes ubevisst, søker de landsforviste og landflyktige denne støtte, og vi må komme dem i møte ved å vise dem at den eksisterer, og at vi gjerne regner dem blandt våre. Det er her en veldig høst som står rede for oss katolikker og venter på å bli sanket i lade. La Kirken bli fedrelandet for de uten land — tilfluktsstedet for de hjemløse — støtten for de forlatte. Kirken er du og jeg, og plikten hviler på oss alle — for det er ikke alene en måte å utøve barmhjertighet på — det er først og fremst et apologetisk våben av

stor betydning. Det dreier sig her om å vise i gjerning, at alene Kirken kan i våre herjede tider forene menneskene og har den hjelp som tiden trenger for å komme over sine ulivssår. Den hjelp som «Evas landflyktige barn» trenger, ikke alene i bønn, men i handling. La aldri en katolikk føle sig fremmed blandt oss katolikker!

Kirke og teater – av Dominikanernes arbeidsfelt.

I våre dager har teaterkunsten forvillet sig sørgelig langt bort fra sitt utgangspunkt: de hellige mysteriepill fra middelalderen, som hadde løftet antikkens mysterier op i det guddommelige lys, rensket dem ut fra alt det jordbundne som efter hvert hadde dekket det verdifulle til, og gjennomstrålet dem med katedralenes lys, så de reflekterte dette ut til menneskene og hjalp dem til å finne rede i sig selv og rede på sig selv, når de så sig selv med alle sine kamper og fristelser fremstillet i levende skikkelser. Andektig flokkedes en menighet hver gang et mysterium eller et passjonsspill — det helligste av alle mysteriene opførtes — menighet og publikum var identisk.

Vi vet alle hvordan skuespillkunsten med tidene er forfalt, forrået, og det samme på en næsten verre måte: forfinet, degenerert — utartet ofte til en spekulasjon i menneskenes dyriske sider. Men vi vet også, at der til alle tider — også i vår — har vært og er store kunstnere, som ved sin intuisjon formår å gjenoplive det sanne og ærlige, det skapende i sin menneskefremstilling, og som i ydmykhet har tjent og tjener det gode, det skjønne og det sanne i all sin ferd. Det er vel ikke tilfeldig at så mange av det franske teaters største navn har sluttet sitt liv i et klostres celle — og vi må heller ikke glemme at der av den katolske Kirke arbeides klokt, kjærlig og forståelsesfullt blandt «scenens barn» — arbeides med den fine hensyntagen til en kunstners særlige mentalitet, som betinger at man overhodet kan få disse mennesker i tale.

Sjelen i dette arbeide er Dominikanerordenens nuværende general, pater P. Gillet, og «L'Union catholique du Theatre» — den katolske teaterforening — har nettop hatt sin generalforsamling som viste en stigning på det dobbelte av medlemsantallet siden siste generalforsamling, så foreningen nu teller 800 medlemmer. Medlemmer kan alle bli, hvis erhverv er knyttet til teaterarbeide enten han eller hun er «stjerne» eller maskinist, og der har ikke vært nogen som helst vanskelighet forbundet med at medlemmene sosialt sett stod på forskjellige trin. En hel rekke av de mest berømte navn er i den senere tid blitt medlemmer, og foreningen støttes av interesserte teaterelskere uten at disse dog er medlemmer. Det som mest hendrer offentlighetens opmerksomhet på forbundet, er den skuespillermesse som hver søndag celebreres i Dominikanernes prektige kirke i Paris, og hvor skiftevis de be-

rømte patres Padé og Wébert holder predikene, mens musikken utføres av de skjønneste stemmer fra den store opera. Ingen berømmhet holder sig for stor til å komme i Kirken og delta i sangen fra orglet. Det er dominikanergeneralen som har gjort det gjennombruddende arbeide for å vinne de franske kunstnere religiøst tilbake til Kirken ved sine åndfulle konferencer og sitt opofrende virke, ikke minst i disse vanskelige tider som også føles hårdt av kunstnere. En bestemt aften i uken kåserer P. Wébert, O. P. over forskjellige emner og hans kåserier trykkes senere i medlemsbladet. Den katolske teaterforening har i dette år optatt et stort arbeide for nødlidende kolleger — og for den religiøse fornyelse i Frankrike betyr foreningen et stort plus. Som Maurice Brillant sier: «allerede i bare det, at den eksisterer, danner den et apostolat ved å vise folk at også blandt kunstnere går det et sterkt drag mot den hellige Kirke. Blandt dens frukter kan noteres at det er lykkes den på forholdsvis kort tid å overvinne de jansenistiske, puritanske fordommer mot teatret og dets kunstnere, som gjorde sig gjeldende i store kretser av den franske befolkning.»

Karakteristisk er det også, at ved den retrett som for nylig av selvste generalen er avholdt for skuespillerne, blev søndagens hellige messe celebrert av Paris' erkebiskop, kardinal Verdier, som på den måte vilde tilkjennegi sin varme interesse for foreningen. Man flokkedes om kommuniensbenken og pater Gillets preken om den barmhjertige samaritan blev påhørt i grepen taushet. De herligste stemmer hadde samlet sig til et kirkekor, hvis like visst ikke finnes: de berømteste solister lot sine toner klinge i fellessangen til Guds ære.

Svenske helgenlegender.

Bearbeidet oversettelse av Iwan B—W.

VI. Helena af Skøvde.

En av den katolske Kirkes helgener som også gav byen Skøvde ry som hellig sted var Helena, datter av en Guttorm jarl. Hun var født i Vestergötland og hadde vært gift, men mistet snart sin mann og vilde ikke siden inngå nytt ekteskap. Hun gjorde en pilgrimsferd til det hellige land og besøkte i Jerusalem Kristi grav. Etter at hun var kommet tilbake herfra, helliget hun resten av sitt liv utelukkende til fromme betraktninger og utøvelse av kristenplikter. Kirken i Skøvde, som etter henne blev kalt «St. Helenas kirke», blev så godt som helt oppbygget for hennes midler. Helena hadde en datter som var likeså from og god som sin mor og derfor elsket og avholdt av alle. Hun blev gift med en mektig og ansett mann, som dog hadde et hårdt og ondt sinn og behandlet sin hustru dårlig. Husets tjenestefolk og trelles, som tilbad sin fromme matmor, slog derfor hennes voldsomme mann ihjel. Den myrdedes slekt gav Helena skylden for mordet og søkte leilighet til å drepe henne, og det lykkedes dem også. De selv eller deres utsendinger overfalt den hel-

lige Helena en dag da hun var på vei til Gøttherreds kirke og der blev hun drept. På det sted hvor drapet fant sted skal en kilde ha sprunget frem. Helena blev etter sin død ansett som martyr, og alle de undere som skjedde ved hennes grav bekrefter dette. Pave Alexander III optok henne derfor blandt helgenenes tall og hennes ben blev år 1165 under avsyngelsen av messer med megen høitidelighet av Sveriges første erkebiskop Stefan flyttet fra graven og skrinlagt.

Helgenskrinet fikk plass i et hvelv i den nordøstre kirkemur. Hvelvet som kaltes «St. Helenas grav» var ennå å se til året 1757 da det tillikemed kirken blev ødelagt av den store ildebrand som dette år herjet Skøvde.

«St. Elinsmessan» feiredes hvert år den siste dag i juli måned. Byen Skøvde var da overfylt av pilegrimner, som strømmet dit fra alle hold og kanter for å påkalle helgenens forbønner eller nedlegge sitt offer ved dets fot, eller drikke sundhet og styrke av «St. Flinskælla», hvis vann ennå byr vandreren en kjørende, vederkvegelse, siden den etter å være blitt tilstoppet har funnet sig en annen vei frem i dagens lys.

Denne årlig tilbakevendende grunn for alle mennesker til å begi sig til helgenens grav, har Skøvde by å takke for sin opkomst. Kjøpmenn innfant sig da som nu, hvor der var anledning til å avsette sine varer, og så blev der en markeds plass og «kjøpstad».

Kirken kaller —

Hvad engelske konvertitter sier —

Gilbert Keith Chesterton, dikter og journalist, er en førende skikkelse innenfor den katolske Kirke i Storbritanien. Han sier at der finnes så mange former av mystikk, at skulde man fortape sig i dem vilde man snart bli moden for galehuset. Men der finnes kun én helende og lægende mystikk, og det er innenfor den katolske Kirkes ramme — og kun denne Kirke eier makt og evne til å befri mennesker fra det mest pinefulle av alle slaverier: å være barn av sin tid.

En annen konvertitt — Josef Clayton — som er en meget kjent skribent han også, angir årsaken til sin konversjon å være: «Vi som er født til kamp mot denne verdens tyranni og til en forbitret kamp på liv og død mot den sociale urettferdighet — vi trenger i høiere grad enn andre en autoritet i tro og moral.»

Forfatteren W. Sherron skriver et sted, at han konverterte fordi han måtte ha en sikker ankerplass i livet.

Skuespillerinnen og romanforfatterinnen Stockley sier så vakkert at «det herligste i den katolske tro er vissheten om, at livet tar ikke slutt med døden, men at først med den begynner et annet, et bedre, et sanmere liv.»

Herhjemme —:

«St. Olav»

gjør på foranledning opmerksom på, at intet bidrag kan påregnes inntatt, når det ikke til opplysning for redaksjonen er ledsaget av innsenderens navn og adresse.

Retrett for prester.

I dagene 8—13 august vil der bli avholdt exercitier eller åndelige øvelser for Vikariatets geistlighet, og i den anledning vil næsten alle sekularprester samles i Oslo. Pater Lucas fra Kjøbenhavn vil lede exercitiene.

— og derute:*England.*

I løpet av de siste 21 år er 281 geistlige fra den engelske kirke blitt optatt i den katolske Kirke. 9 av dem er senere vendt tilbake til den engelske kirke og 81 er blitt katolske prester. Siden kardinal Newmans konversjon har henimot 1000 anglikanske geistlige konvertert.

I gåsegang gjennom skogen.

Fotografen kaller — — —

POST FESTUM.*Fra vår Feriekoloni for gutter.*

Så sitter vi hjemme igjen og på Valstadhaug har «pipen fått en annen lyd» ved at guttene er blitt avløst av pikene, som nu nyter godt av ferielivet. Vi hadde fortsatt godt vær når undtas den siste søndag som ved et ustanselig øsregn holdt oss hele dagen ubønhørlig innestengt. Tenk dig: tyve raske, ville, høyrøstede norske gutter hele dagen innelukket i et foreningslokale! Det var øredøvende forhold som hersket, men fikk alle andre muskler lov til å utvikle og styrke sig, så måtte også stemmens muskler for en gangs skyld kunne boltre sig fritt! Det øsende regnvær var også skyld i at fotballkampen måtte utsettes til neste dag, som i motsetning til søndagen var «splendid». Fotballkampen skulde finne sted om aftenen kl. 8. Omtrent hele dagen forløp med forberedelsen til denne viktige begivenhet, som desverre igjen gikk i guttenes disfavør. Syllings guttelag viste sig også den gang sterkest. Utslaget var 1—0 for Sylling. Revanchen må nu utsettes til neste år!

Tirsdag 9. juli, den siste dag, måtte putekampen som guttene hadde planlagt til feriekoloni-livets verdige avslutning, av «korrespondenten» forhindres av hensyn til våre «efterkommere», skjønt den kunde ha blitt et meget interessant, uskyldig og allikevel spennende skuespill!

Det var verre at takksigelsesmessen, som skulde holdes kl. 8 måtte avlyses på grunn av at vedkommende prest aftenen før hadde forstuvet sin venstre fot. Da foten i nattens løp hadde hovnet betydelig var det ham aldeles umulig å frembære det mere enn berettigede takksigelsesoffer. Men Gud har vel sett på prestens og guttenes gode vilje og tatt denne som bevis for deres takknemlighet overfor Ham, som i disse tre uker på en så konkret måte har vist sig som vår alles Far og Beskytter. I vår morgenbønn husket vi alle våre velgjørere og nedbad over dem Guds velsignelse for alt det gode vi ved deres hjelp hadde fått.

Efter at kufferter og kasser igjen var fullstappet med tøy o. s. v. blev formiddagen, når den tradisjonelle veining undtas, tilbragt i dolce far niente. I forhold til guttenes «bevegede» liv var vektøkningen rent forbausende, ja utrolig. Den største av våre unge herrer hadde lagt på sig ikke mindre enn 6½ — seks og en halv — kilo! Bare en var blitt den «samme». At guttene ved feriekoloniens begynnelse og ved dens slutning veies, kan for mange forekomme litt prosaisk, men det er for oss mennesker, som nu engang av Skaperen selv er blitt utstyrt ikke bare med en sjel, men også med et nokså fordringsfullt «noget», som vi kaller legeme, en ikke liten fornøielse å konstatere at også det siste trives godt og utvikler sig til det fullkomne. Kl. 15 kom den tykke grå rutebil og et kvarter senere kjørte vi i susende fart nedover langs den sving-fulle Ringeriksvei til hovedstaden, efter å ha bragt en siste og velfortjent serenade til St. Franciskus Xaverius-Søstrene, som vi hadde hatt så megen støtte og glede av.

Farvel, kjære feriekoloni, takk for oss, og til neste år
W.